

Forfatter: Holberg, Ludvig

Titel: Udrag fra Seks komedier

Citation: Holberg, Ludvig: "Seks komedier", i Holberg, Ludvig: *Seks komedier*, udg. af Jens Kr. Andersen, Det Danske Sprog- og Litteraturselskab, Borgen, 1994, s. 493.
Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-holberg14val-shoot-idm139796476144688/facsimile.pdf> (tilgået 24. april 2024)

Anvendt udgave: Seks komedier

havde været i Paradiis, hvor der havde været saa meget rart baade for Øjne og Øren, og hvor han havde

Paa Finger Ring af Ædelsteen,
Og Seng af Skildpad eller Elfenbeen,
Og hvilede paa bløde Edderduun,
Og drak kun af Chrystal, og sad paa Purpur kun.

og havde tusinde Herligheder. Men Konen, som ikke var saa let-troende, at hun skulde troe sin Mands Drøm, bildte sig ind, han havde kiget i de klare Glas i en Kippe [kro]; hun skjældte ham derfor ud, og trak ham efter Haaret ind i Sengekammeret, at han med Faste skulde bøde for sit Galskab.

Nu blev Bonden bragt for en digtet Ret. Der blev en Skraal, at man bragte en, der havde bestjaalet det kongelige Skatkammer. Der fremstode Vidner, at de havde seet Jeppe i KongePragt med Ringe paa Fingrene, og Guldarmaand, som de havde kjændt, og kort sagt, fremførte alt, hvad han forrige Dag havde sagt, og foretaget. Da han mærkede, han var overtudet ved disse Vidner, brast han bitterlig i at græde, tilstod, det var sandt, de sagde; men hvordan han enten var kommet til, eller af med al den Rigdom, begreb han slet ikke. Snart havde han troet, det var en Drøm, snart at han var bragt til Paradiis, og klædt der; men var kommen ligesaa hurtig af med sin nye Lykke, som til den. Dersom han altsaa havde syndet uden sit Vidende, bad han, det ikke maatte regnes ham til Onde. De andre blev derimod ved, at man ingenlunde maatte skaane ham; at Tinggen baade var skjændig i sig selv, og farlig af Exempcl, ikke blot at stjaale en Fyrstes Klæder, men endog paatage sig hans Person. Thi hvad kunde under dette Kongenavn ikke ustraffet prøves og gjøres. Det havde man nylig havt skrækkelige Exempler paa. Nu fremføre Advocaterne adskillige Anecdoter til Beviis herpaa, hvoriblandt den, der ligger til Grund i pantsatte Bondedreng.

Nu træde Dommerne sammen, og Dommen feldes. Der hersker en dyb Taushed. Kort derpaa oplæses følgende Dom: »Da Jeppe, Nielses Søn, og Jepes Sønneson, med Vidner er overbeviist, at have stjaalet og aabenlyst baaret Purpur, Ringe, Halskjæder og Armbaand, og uden at tænke paa sin Herkomst, søgt kongelig Myndig-

hed, og efterstræbt Kongen og Kongenavnet; thi kjændes for Ret, at Jeppe enten skal hænges i Reeb, eller kastes for de vilde Dyr, eller allives ved Gift. Hvorimellem han har at vælge.» Her jamrer Jeppe længe forgjæves, som ikke er Umagen værd at anføre, da han i sit frie Valg intet saae, der var værdt at vælge; endelig valgte han Giften, som han ansaae for det mildeste, og drak den i alles Paasyn. Strax begynder han at svimle, saa kom der en Taage for hans Øine, saa kom han fra sin Samling og faldt i Søvn, saa han laae som død.

Nu kom fire stærke Bøddelknægte med Maske for, og opreiste en lav Vippegalge, hvorpaa de alle gave dem om [overfaldt] den arme Jeppe, der af Giften eller Sønnen var som død; de bandt ham nu saaledes, at de slog et Toug om Benene og op til Armene, saa hele Legemet var fastslynget; saa knyttede de et Reeb i, saa at de uden at røre ved Halsen hidsede ham op i Galgen.

Noget efter blev der et ynkeligt Skrig. Vi fore til Vinduerne og saae et Fructimmer, der forbitret rev sig i Haaret, og slog sig for Brystet. Det var en Bondekjærling, den hængte Jeppe's Kone. Thi saasart hun hørte, hendes Mand var kommet i Galgen, løb hun did ude af sig selv, og æskede med højt Skraal sin Mand tilbage. Men da hun nu selv saae ham hængt, saa begyndte hun reent at rase, og fordoblede sit Skraal paa sin Jeppe, og sagde, at nu var hun og hendes Børn først ret ulykkelige, da de havde mistet saadan en Mand og Fader. Han havde været en retskaffen Huusbond og Ægtefælle, og et Mønster for Bønder; med ham var al Retskaffenhed dræbt. Nu begyndte hun at fordre Liget, siden hun da ikke kunde faae sin Mand igjen.

Med denne rasende Raaben fik hun ikke blot hele Nabolauget i Bevægelse, men hun vækkede endog sin Mand op af sin dybe Søvn (thi andet havde Giften ikke gjort). Nu da Dvalens Taage var fordrevet, begyndte han først at slaae de tunge Øjne op, og da de, som desuden var forgrædte, tillige hang sammen af Søvnklatterne, vilde han gnide dem med Fingeren; men mærkede, han var bagbunden. Han vilde nu reise sig, men blev vaer, at han hang i en Galge. Nu begyndte han at undre sig, hvorledes han var kommet derop efter sin Død. Derpaa saae han sig om, og saae sin Kone hyle paa Jorden. Nu kunde den Døde ikke holde sig længer fra at tale med sin Nille. »Aah! kjære Kone! sagde han: hvor jeg vilde gjerne tale med Dig,